

نقش مفید «معلم یار»

در آموزش علوم تجربی

اشاره

در یک مدرسه و حتی در یک کلاس دانش آموزان از لحاظ توانایی و استعداد در سطح یکسانی نیستند. برخی از آنان در سطح متوسط‌اند و برخی نیز فعال‌تر و علاقه‌مند به مشارکت بیشتر با معلم و دیگران. از آنجا که تدریس و آموزش باید متناسب با همه دانش آموزان باشد تا بتوانند با توجه به توانایی‌هایشان رشد کنند، ضرورت دارد معلم برنامه‌ریزی‌های لازم و متنوع و طراحی‌های درستی انجام دهد تا به این اهداف دست یابد.

یکی از فعالیت‌هایی که معلم می‌تواند در طراحی درس خود بگنجد، استفاده از دانش آموزان فعال‌تر یا همان «معلم‌یار» است که ضمن کمک به معلم و نمایش توانایی‌های خود، به دانش آموزان سطوح پایین‌تر نیز کمک می‌کند. از این رهگذر، خود معلم یار نیز انگیزه بیشتری به دست می‌آورد و این حس را به هم‌سالان خود نیز منتقل می‌کند. در این مقاله، برخی موقعیت‌های فراهم شده برای فعالیت‌های دانش آموزان معلم‌یار کلاس من در درس علوم تجربی متوسطه اول معرفی شده‌اند.

کلیدواژه‌ها: معلم‌یار، همیاری در کلاس، راهبرد آموزشی، تجربه آموزشی

فعالیت‌های دانش آموزان معلم‌یار در کلاس علوم تجربی

۱. ارائه تدریس و کنفرانس

دانش آموزان فعال و علاقه‌مند، به صورت فردی یا دو نفره و با هماهنگی معلم، بخشی یا فصل خاصی از کتاب علوم تجربی را انتخاب و در جلسه مشخص شده تدریس می‌کنند. در این ارائه، آن‌ها از خلاقیت و چندرسانه‌ای‌های تولید خود مانند پاورپوینت و انیمیشن به خوبی استفاده می‌کنند (تصویرهای ۱ و ۲).

تصویر ۲

۲. ارائه مطالب تکمیلی و تحقیقی

یکی از دانش آموزان که پدرش مسئول برق روستا بود، در زمان تدریس فصل الکتریسیته و مباحث ولتاژ و جریان، با هماهنگی قبلی و همراهی پدر، یک نمونه از مولتی‌مترهای کار پدرش را که شکل آن با نوع معمولی آن در مدرسه متفاوت بود، به کلاس آورد و طرز کار و اجزای آن را برای دانش آموزان توضیح داد (تصویر ۳).

تصویر ۱

تصویر ۶

۴. فعالیت‌های خلاقانه و ابتکاری

دانش‌آموزان فعال، در کنار تدریس معلم، با شور و شوق تعدادی فعالیت موازی و خلاقانه انجام می‌دهند و بر جذابیت کلاس علوم تجربی می‌افزایند (تصویرهای ۶ و ۷).

تصویر ۷

تصویر هشتم هم به دانش‌آموزی مربوط است که در فصل فشار، فعالیت خلاقانه در ارتباط با «نسبت فشار با سطح و اصطکاک» را بررسی و نمایش داد (تصویر ۸).

تصویر ۸

در نهایت، با ایجاد موقعیت برای همه دانش‌آموزان، از جمله دانش‌آموزان فعال‌تر یا معلم‌یار، ضمن افزوده شدن انگیزه آنان برای پیشرفت، دانش‌آموزان دیگر نیز به تعامل ترغیب می‌شوند و یادگیری در قالب گروه‌ها لذت‌بخش و تسهیل می‌شود.

تصویر ۳

۳. معلم‌یاری و هدایت

دانش‌آموزان معلم‌یار، در کلاس‌های پرجمعیت و با توجه به محدودیت زمان کلاس‌ها، با هماهنگی معلم، گروه‌های یادگیری دانش‌آموزان را هدایت می‌کنند. یادگیری دانش‌آموزان از طریق تعامل با هم‌سالان خود (معلم‌یار) آسان‌تر می‌شود (تصویرهای ۴ و ۵).

تصویر ۴

تصویر ۵